

NDA@SZTAKI közös kereső

Az MTA SZTAKI Elosztott Rendszerek osztálya (dsd.sztaki.hu) megnyitotta a magyar kulturális értékek archívumaiban (könyvtárak, múzeumok, képtárak, levéltárak stb.) őrzött kincsek könnyebb megtalálását lehetővé tévő közös keresőjét a <http://nda.sztaki.hu> címen. Az NDA@SZTAKI elnevezésű kereső a második abban a sorban, amelyet ugyancsak a SZTAKI által korábban készített és nyilvánosan üzemeltetett HEKTÁR kereső (<http://hektar.sztaki.hu>) nyitott meg az elmúlt év végével. A HEKTÁR egyesíti a különféle archívumok DC (Dublin Core) alapú metaadatrekordjait, és együttes keresést tesz lehetővé.

Az új kereső kompatibilis a Nemzeti Digitális Adattár program keretében kidolgozott qDC (qualified Dublin Core) alapú metaadatszabványokkal is.

Az NDA@SZTAKI közös keresőben jelenleg majdnem 300 ezer rekord található, amelyek közül kb. 15 ezer rekordhoz már konkrét és szabadon elérhető digitális tartalom is társul. Ha a megtalált tételhez csatlakozik digitalizált változat is, akkor az a keresőből egy kattintással elérhető. Az NDA@SZTAKI szolgáltatás nyitott mind a felhasználók, mind az archívumok részére.

/Katalist-hír, 2004. június 3./

(V. P. É.)

Az e-book után itt a d-book

Az elektronikus könyv nem növelte a könyvkiadók megtakarításait, de az informatika ott van egy másik fejlesztés mögött, amely egyre népszerűbb: a megrendelésre nyomtatás (*print-on-demand* = *POD*).

Sok kiadó már kínál digitális POD-kiadványt a hagyományos offszetnyomás alternatívájaként. Míg az utóbbi csak nagyobb példányszám esetén gazdaságos, a POD lehetővé teszi sokkal kisebb

menyiség, akár egyetlen kötet megrendelését is; így biztosítani lehet, hogy egy cím sose fogyjon ki.

A technológia fejlesztése ma már lehetővé teszi olyan színvonalú kiadványok kinyomtatását, melyek alig különböztethetők meg a négyszínnyomásos offszetnyomású kiadványoktól. Az Adobe oldalról író nyelve, a PostScript, mindenütt jelen lévő PDF fájlformátuma, a Xerox vagy a Kodak csúcsmínőségű nyomtatóival párosítva a legjobb színfelbontású kiadványok reprodukálását teszi lehetővé.

A POD egyelőre kis szegmense a nyomtatási piacnak, de a legnagyobb a növekedési potenciálja. A CAP Ventures becslése szerint a POD kiskereskedelmi értéke a 2003-as 33,2 milliárd dollárról 60,2 milliárdra nő 2008-ig, ami évi 13 százalékos növekedést jelent. A POD egy másik piacot is felélendíthet: az önjelölt szerzőkét, akik 199 és 1500 dollár közötti áron maguk adhatják ki könyveiket. Ilyen szolgáltatást kínál egyre erőteljesebben az iUniverse, az Xlibris, a Lightning Source és a 1st Book (vagy AuthorHouse), melyek mögött tekintélyes kiadók és könyvkereskedők állnak, pl. a Barnes & Noble, a Random House vagy az Ingram Industries.

/Figyelőnet, 2004. május 19. <http://www.fn.hu/cikk.php?id=3&cid=80601/>

(V. P. É.)

A British Library új célközönsége

A British Library Üzleti és Szellemi Tulajdon Központot (*Business and Intellectual Property Centre*) hozott létre Londonban. Az új egység elsősorban a vállalkozókat, a befektetőket, valamint a kis- és középvállalatokat célozza meg. Már az épület kialakítása is elüt a hagyományos könyvtárakétól: a látogatókat zajos üzleti környezet és plazmaképernyők fogadják. Természetesen vannak elkülönített területek a kutatómunkára is. A felhasználók a világ legnagyobb piacijelentés-gyűjteményét használhatják, valamint (vezeték nélküli) internetet, s

olyan szolgáltatásokra iratkozhatnak fel, mint a Onesource, a Lexis-Nexis, az Economics Intelligence Unit vagy a Thomson Derwent. Ezeket egy kisvállalat képtelen lenne megfizetni, itt azonban ingyen férhet hozzá. A könyvtár marketingvezetői abban bíznak, hogy a felhasználók megszeretik a szolgáltatásokat, és ha vállalkozásuk fellendül, akkor is hűségesek maradnak hozzájuk.

A központban több mint 50 millió szabadalom is hozzáférhető. Az egyedülálló gyűjtemény nemcsak az Egyesült Királyság 1855 óta bejegyzett összes szabadalmát tartalmazza, de a világ más országai, így Kína, Japán, India, Oroszország és Brazília szabadalmait is.

További információ:

<http://www.bl.uk/businessandip.html>

/Information World Review, 2004. június 10. <http://www.iwr.co.uk/IWR/1155785>

Network IT Week, 2004. június 10. <http://www.networkitweek.co.uk/News/1155785>

Managing Information, 2004. június 25. http://www.managinginformation.com/news/content_show_full.php?id=2837

(Z. D.)

A ProQuest és a Palgrave Macmillan Ltd. bővíti terjesztési egyezményét

A ProQuest Information and Learning és a Palgrave Macmillan Ltd. tudományos kiadó közötti kizárólagos egyezményt hat új folyóirattal bővítik. Közöttük van a *European Management Review* c. új fórum, amelynek szerkesztői testületében majd minden európai vezető üzleti iskolából találhatók képviselők. Ezáltal a folyóirat ismertté vált az európai üzleti iskolák könyvtárosainak csoportjánál (European Business Schools Librarians' Group) és Európa tágabb területein.

A Palgrave Macmillan-címek az online üzleti folyóiratok adatbázisában, a ProQuest ABI/INFORM-ban, a General Reference adatbázisokban és a ProQuest Computingnél lesznek elérhetők. Az új címek 2004 harmadik negyedében egyéves embargóval lesznek hozzáférhetők.

Díjmentes kipróbálási lehetőség a ProQuest adatbázisoknál: pqsales@il.proquest.com

/Information and Learning-sajtóközlemény, 2004. május 7. <http://www.umi.com/division/pr/04/20040507.shtml>

(J. É.)

Új WilsonWeb adatbázis

Az H. W. Wilson Company elkészítette a Retrospektív Humán és Társadalomtudományi Index 1907–1984-et (*Humanities & Social Sciences Index Retrospective 1907–1984*). Az új adatbázishoz mintegy 1200 kiemelt folyóirat valamennyi cikkét feldolgozták, egybegyűjtve az Egyesült Államok, Kanada és Európa legfontosabb huszadik századi tudományos folyóiratait.

Az adatokat – több mint 1,3 millió cikkhivatkozást – a Wilson's *Social Science & Humanities Index*, *Social Sciences Index*, *Humanities Index*, *International Index* nyomtatott évkönyveiből gyűjtötték. Ezek feldolgozása komoly kihívást jelentett: egyrészt össze kellett hangolni a különböző indexek tárgyszavait, másrészt az elavult kifejezéseket újabbakra kellett cserélni, hogy könnyebben kereshetők legyenek. Mintegy 85 000 tárgyszót kellett frissíteni, s ma már valamennyi megfelel a korszerű elvárásoknak. A régi tárgyszavak azonban továbbra is megtalálhatók az adatbázisban (Historical Subjects), és éppen úgy kereshetők, mint újabb változataik.

Az adatbázisok összeegyeztetésének köszönhetően közel félmillió személy- és intézménynév kereshető a legkülönbözőbb változatokban. A pontos bibliográfiai információ segítségével az állományadatok alapján el lehet jutni a könyvtár OPAC-jához. Így a felhasználó rögtön el is olvashatja a kívánt cikket, vagy azonnal tudja, melyik polcon keresse.

További információ: http://www.hwwilson.com/databases/ssi_hum_retro.htm

/H. W. Wilson-sajtóközlemény, 2004. március 3. http://www.hwwilson.com/news/news_3_3_04.htm
Advanced Technology Libraries, 33. köt. 4. sz. 2004. p. 6./

(Z. D.)